

Λ Ε Τ Τ Α Κ Α Λ Α Μ Α Ρ Α

“Ζητείται κράτος”

Στην Ελλάδα εκτός από τις συνέπειες της τρέχουσας οικονομικής κρίσης, πληρώνουμε ακόμα και εκείνες του κακού μας παρελθόντος, ενώ φαινόμεστε αμήχανοι ενώπιον της επόμενης μέρας. Η ελληνική οικονομία δανείζεται ακριβά και δεν παράγει ανάπτυξη. Ο ιδιωτικός τομέας αναζητεί κεφάλαια και μερίδια αγοράς και ελπίζει στις δημόσιες επενδύσεις και στα ευρωπαϊκά κεφάλαια. Ο δημόσιος τομέας βουλιάζει στη διαφθορά, την αναποτελεσματικότητα, τη γραφειοκρατία, την κακή παροχή υπηρεσιών. Υπάρχουν μερικές μεμονωμένες φωτεινές εξαιρέσεις, οι οποίες όμως δεν κατορθώνουν να γίνουν πρότυπα προς μίμηση και το κυριότερο δεν πολλαπλασιάζονται, όπως θα συνέβαινε σε κάθε οργανισμό που αναπτύσσεται υγιώς. Ζητείται κράτος, αδιάφθορο, αποτελεσματικό, δραστήριο, σύγχρονο. Το ξέσπασμα πριν από λίγους μήνες των κατοίκων της Λήμνου ενώπιον των ελεγκτών της Εφορίας είναι δείγμα των καιρών. “Πληρώνουμε φόρους και δεν έχουμε πλοία, ενώ και οι γιατροί του νοσοκομείου μας είναι απλήρωτοι”, είπαν οι κάτοικοι της Λήμνου, διαμαρτυρόμενοι. Με απόγνωση φώναζαν: “Ενδιαφερθείτε για εμάς και το νησί μας και μετά ελάτε να μας ελέγξετε...”. Οι φόροι για να έχουν μακροπρόθεσμο όφελος εκτός από την είσπραξη εσόδων πρέπει να συνοδεύονται από ανταποδοτικά οφέλη προς τους πολίτες, που σημαίνει υπηρεσίες υγείας, παιδείας και δημόσιας διοίκησης χωρίς φακελάκια και μίζες. Σημαίνει δουλειά με ασφάλιση, χωρίς “μαύρες” αμοιβές και συμμετοχή σε ύποπτες λίστες. Σημαίνει ελέγχους πραγματικούς, συστηματικούς και καθαρούς, χωρίς συναλλαγές κάτω από το τραπέζι. Αν αυτό σε κάποιους φαντάζει ιδανικό και ουτοπικό, τότε υπάρχει πρόβλημα γνώσης του αυτονότου.

Δίκτυο ανθρώπων

Το κράτος δεν είναι κάτι αόρατο, αόριστο και μακρινό. Είναι οι πολίτες αυτής της χώρας, πολιτικοί, δημόσιοι λειτουργοί και μη, ντόπιοι και μετανάστες. Είναι ένα δίκτυο ανθρώπων, οι ζωές των οποίων περιπλέκονται η μία μέσα στην άλλη. Μέχρι στιγμής οι δομές του κράτους είναι τέτοιες που μετατρέπουν αυτό το ανθρώπινο πλέγμα σε ανώνυμη μάζα αντί για ένα σύνολο οντοτήτων με ονοματεπώνυμο, με ευθύνη για τις πράξεις τους και τις συνέπειες αυτών. Από τη μια πλευρά η ανωνυμία των πολιτών και από την άλλη η επωνυμία ορισμένων αθαζόνων, οι οποίοι βρίσκονται στο απυρόβλητο ότι και να κάνουν, παραδειγματίζοντας με λάθος τρόπο τους πολλούς, καθιστώντας τους ταυτόχρονα ευάλωτους σε κάθε είδους αδυναμία εις βάρος τελικά του εαυτού τους και του συνόλου.

Η χρησιμοποίηση των νέων τεχνολογιών από αυτό το ανθρώπινο πλέγμα, με τη συγκεκριμένη νοοτροπία και λειτουργία, είναι ένα στοίχημα. Διότι δεν αρκεί το κράτος να αγοράσει ηλεκτρονικούς υπολογιστές, υπηρεσίες και δίκτυα τηλεπικοινωνιών όταν εκείνοι που θα κληθούν να τα χρησιμοποιήσουν δεν έχουν τη θέληση να το κάνουν, ακυρώνοντας στην ουσία κάθε αποτέλεσμα που προσφέρει η τεχνολογία. Οι τεχνολογικές λύσεις δεν είναι το μαγικό ραβδάκι που θα αηλιάξουν αίφνης την ελληνική πολιτεία προς το καλύτερο. Είναι ένα σύστημα το οποίο για να αποδώσει κατά το δοκούν απαιτεί το ανθρώπινο μυσθό και την ανθρώπινη συμμετοχή, διαφορετικά δεν παρέχει τα αναμενόμενα. Η τεχνολογία ξεσκεπάζει, η χρήση της αφήνει ίχνη που μπορεί να αποδειχθούν ανά πάσα στιγμή. Ο ηλεκτρονικός έφορος, για παράδειγμα, δεν μπορεί να στείλει

Ζητείται κράτος, αδιάφθορο, αποτελεσματικό, δραστήριο, σύγχρονο

mail με το ποσό του “λαδώματος” που απαιτεί, για να “τακτοποιήσει” τη δουλειά και να μην πιαστεί. Η τεχνολογική δομή δεν απαιτεί τη φυσική παρουσία των χρηστών, σπάζοντας έτσι την ισχυρή σχέση της дуάδας που την αποτελούν ο παραδομένος στην “κακή του μοίρα” πολίτης και ο διεφθαρμένος δημόσιος λειτουργός, που θεωρεί τον κρατικό σίγουρο μισθό του χαρτζιλίκι, σε σύγκριση με αυτά που μπορεί να αποκομίσει κάνοντας κατάχρηση της όποιας εξουσίας κατέχει. Και όλα αυτά σε θολό φόντο, μιας που κανείς δεν ξέρει πραγματικά, αηλιά όλοι φαντάζονται μέχρι πού μπορεί να φτάσει το “μαύρο” χρήμα.

Ουραγοί στην ηλεκτρονική διακυβέρνηση

Μέχρι στιγμής στην Ελλάδα, παρά τις εξαγγελίες, τα τεράστια κοινοτικά πακέτα, την πίεση της Ευρώπης αλλά και το επιχειρηματικό ενδιαφέρον για την υλοποίηση έργων τεχνολογίας στο δημόσιο τομέα, σημαντικό μέρος του κρατικού κορμού αντιστέκεται ηθελημένα ή αθέλητα στις εφαρμογές ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και κατά συνέπεια στην οργάνωση και τη διαφάνεια. Σύμφωνα με στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Ελλάδα, το μερίδιο των διοικητικών δαπανών στο ΑΕγχΠ (επί %) είναι 6,8%,

Λ Ε Τ Τ Α Κ Α Λ Α Μ Α Ρ Α

“Ζητείται κράτος”

όταν στην Ε.Ε. είναι 3,5%. Σε έρευνα (του 2008) της αρμόδιας Διεύθυνσης Οικονομικών και Κοινωνικών Θεμάτων των Ηνωμένων Εθνών η Ελλάδα βρίσκεται στην 44η θέση, σε ό,τι αφορά την ετοιμότητά της σε θέματα ηλεκτρονικής διακυβέρνησης (σε σύνολο 70 χωρών) και στην 98η θέση σε θέματα ηλεκτρονικής συμμετοχής των πολιτών στη διαμόρφωση των κυβερνητικών επιλογών και αποφάσεων, στις ενέργειες δηλαδή που έχουν γίνει από πλευράς κυβέρνησης και κράτους, μέσα από την παροχή ανάλογων διαδικτυακών υπηρεσιών, για να προωθηθεί ο ηλεκτρονικός διάλογος με τους πολίτες στη διαδικασία για τη λήψη αποφάσεων.

Σύμφωνα με στοιχεία του Παρατηρητηρίου για την Κοινωνία της Πληροφορίας για την πρόοδο της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης στην Ελλάδα το 2008, από τις 20 ηλεκτρονικές δημόσιες υπηρεσίες που θεωρεί η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ως βασικές για την παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης η Ελλάδα έχει αναπτύξει στο μέγιστο μόνο τις 7, μειωμένες κατά μία υπηρεσία σε σύγκριση με το 2007. Οι τρεις από αυτές τις υπηρεσίες απευθύνονται στους πολίτες και οι τέσσερις στις επιχειρήσεις. Αναλυτικά, στο μέγιστο βάσει των κοινοτικών προδιαγραφών έχουν φτάσει οι υπηρεσίες φόρου εισοδήματος, εύρεσης εργασίας, καταχώρησης αυτοκινήτου, κοινωνικών εισφορών, φορολογίας, ΦΠΑ, δηλώσεων στα Τελωνεία. Οι υπόλοιπες υπηρεσίες έχουν αναπτυχθεί λιγότερο ή ελάχιστα. Τη μεγαλύτερη ανάπτυξη εμφανίζουν οι οικονομικές - φορολογικές υπηρεσίες και οι υπηρεσίες προς τις επιχειρήσεις είναι περισσότερο προηγμένες από τις αντίστοιχες προς τους πολίτες. Βάσει των στοιχείων για τη χρηματοδοτική κατανομή του επιχειρησιακού προ-

Δεν αρκεί το κράτος να αγοράσει ηλεκτρονικούς υπολογιστές, υπηρεσίες και δίκτυα τηλεπικοινωνιών όταν εκείνοι που θα κληθούν να τα χρησιμοποιήσουν δεν έχουν τη θέληση να το κάνουν, ακυρώνοντας στην ουσία κάθε αποτέλεσμα που προσφέρει η τεχνολογία

γράμματος “Διοικητική μεταρρύθμιση 2007 - 2013” κεφάλαια ύψους €613 εκατ. (κοινοτική και εθνική συμμετοχή) υπολογίζονται να διατεθούν για τον εκσυγχρονισμό του κράτους. Ωστόσο από το 2001 η χώρα μας “παλεύει” να αποκτήσει χωρίς επιτυχία εθνικό σύστημα ηλεκτρονικών δημόσιων προμηθειών, σύστημα αποτύπωσης ψηφιακών γεωγραφικών δεδομένων και η λίστα δεν έχει τέλος.

Σύμφωνα με στοιχεία της Διεθνούς Διαφάνειας Ελλάς σχετικά με τις επιπτώσεις από την καθυστέρηση εφαρμογής υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης στη χώρα μας “οι επιδόσεις της χώρας μας στη διαφθορά είναι εφάμιλλες με αυτές πολλών αφρικανικών χωρών. Αυτό που στην Ελλάδα θεωρούμε «μαγκιά» - χρήση μη νομίμων μεθόδων για οικονομικό όφελος από κάποιο έργο - είναι ταυτόχρονα και boomerang. Σήμερα τα πληροφοριακά συστήματα που υποστηρίζουν τις διαδικασίες, όπως πιστοποιητικά γέννησης, οικογενειακές μερίδες, εκλογικός κατάλογος, αστυνομικές ταυτότητες, διαβατήρια κ.λπ. είναι ανομοιογενή, δε διαλειτουργούν μεταξύ τους και δημιουργούν περισσότερα προ-

βλήματα στην ελληνική δημόσια διοίκηση αντί να τα επιλύουν, αφήνοντας έτσι περιθώρια για να αναπτύσσονται φαινόμενα διαφθοράς. Στα πληροφοριακά συστήματα των ασφαλιστικών ταμείων και του συστήματος υγείας, τα πράγματα είναι απογοητευτικά. Συστήματα που δεν επικοινωνούν μεταξύ τους, ταμεία που δεν γνωρίζουν τους γιατρούς και τους ασφαλισμένους, άγνοια του ποιου γιατρού συνταγογραφεί τι, νοσοκομεία που δε γνωρίζουν ποιοι ασθενείς και για ποιους λόγους τα επισκέπτονται, ανυπαρξία στατιστικών στοιχείων, ανεξέλεγκτες παραγγελίες αναλήψεων, ανυπαρξία καταγραφής της ανάληψης υλικών. Τεχνολογικές λύσεις όπως αυτές των ηλεκτρονικών δημόσιων προμηθειών ή των ηλεκτρονικών υπηρεσιών σε ελεγκτικούς μηχανισμούς μπορούν να περιορίσουν τη διαφθορά τόσο σε χαμηλό όσο και σε υψηλότερο επίπεδο. Απαραίτητες προϋποθέσεις για την επιτυχία είναι η σταθερή πολιτική βούληση και η άρση της κουλτούρας της ατιμωρησίας στη δημόσια διοίκηση”.

Η κυρία Λέττα Καλαμαρά είναι δημοσιογράφος.